

„SLOVENSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO V OBDOBJU 2006–2008

Ko sem v začetku leta 2006 sprejel izziv dveletnega vodenja Slovenskega filozofskega društva (*SFD*), je bila krovna organizacija slovenske filozofije v razmeroma dobrem stanju. To dejstvo takrat ni bilo samoumevno. Od prve polovice devetdesetih let pa vse do sredine prvega desetletja novega tisočletja se je društvo nahajalo v nekakšnem *stand by* modusu; bolj kot resnično delovalo, je osrednje stanovsko združenje slovenskih filozofinj in filozofov životarilo. Šele s predsedniškim mandatom Bojana Žalca (2004–2006) je po razmeroma daljšem obdobju ponovno oživele. Še več, postalo je pravzaprav zelo aktivno, za kar gredo zasluge novemu vodstvu in zlasti njegovemu predsedniku. Z mojim predhodnikom na mestu predsednika sem tudi sam pogosto sodeloval, najbolj intenzivno pri pripravi in izvedbi velikega in odmevnega mednarodnega simpozija »*Oseba in dobro*« (Person and Good) v Celju leta 2005. Po izvolitvi v funkcijo predsednika sem želel po eni strani tudi sam nadaljevati z aktivnejšim delom društva, hkrati pa tudi odpirati nove teme in pristope, s katerimi bi filozofijo približali javnosti in v njej prebudili interes za naše delo, za njegov smisel in širšo družbeno vrednost. V več kot le tehnično oporo in pomoč mi je bil pri tem tudi novoizvoljeni tajnik *SFD* Božidar Škvarč.

Delovanje *SFD* v letih 2006–2008 se je trudilo slediti predvsem dvema ciljema, za katera še danes verjamem, da ju moramo filozofi vzeti resno, če ne želimo ponikniti v pozabo in posledično odvečnost. Prvič, odločneje vstopiti v družbo in z močjo kritičnega mišljenja prevetrili njene samoumevne humanistične, politične, umetniške, religijske in druge standarde, in, drugič, vlagati več truda v preseganje vzajemnega nezaupanja in posledične odsotnosti konstruktivnega dialoga med posameznimi filozofskimi šolami, disciplinami in metodami na eni in med obema prevladujočima ideološko-političnima poloma v naši družbi na drugi strani. Da bi smisel obeh ciljev lažje razumeli v njuni nujnosti, je potrebno spomniti na neko pomembno lastnost razvoja slovenske filozofije po osamosvojitvi. Potem ko je marksistična filozofija tudi v formalnem smislu prenehala biti kriterij in legitimacija vrednosti posameznih filozofij, so se slednje še odločneje podale na razumljivo in tudi dolgo pričakovano pot avtonomnosti in krepitve lastnih metodoloških, disciplinarnih, tematskih in vrednotnih izhodišč. Četudi se je ta proces pričel že v osemdesetih letih in se pri tem napačal iz prvih z entuziazmom prekipevajočih nastavkov razkranjanja avtoritarne družbe in njene postopne demokratizacije, pa je določena mera zdravega dvoma in previdnosti še vedno opredeljevala ravnanja takrat sicer že toleriranih novih filozofskih smeri (analitična filozofija, fenomenologija, teoretska psihoanaliza ...). Zato lahko rečemo, da so se šele v poosamosvojitvenem deliriju svobode dokončno razblinili tudi zadnji ostanki ideološko-političnih okov, ki so filozofe dotlej, če nič drugega, ohranjali v modusu previdne zadržanosti, nezaupljivosti in samopreživetvenega taktiziranja.

Ni težko razumeti, da v trenutku, ko se razblinijo še zadnji politični in psihološki zadržki, različni modeli kritičnega mišljenja odločneje in bolj odkrito stopijo na

pot samoprofiliranja. Bolj kot dialog z drugače mislečimi je zdaj pomembno dokončno oblikovanje lastnega filozofskega diskurza, vsaj posredno pa tudi osvajanje čim večjega deleža tistega mesta, prepoznavnosti in vpliva v javnosti, ki so se sprostil s sestopom marksistične ideologije. Da so bili pri tem, bolj kot drugi, uspešni slovenski psihoanalitiki, ni nič novega, še manj presenetljivega. Toda, v prvem koraku pričakovana in tudi smiselna diferenciacija in osamosvajanje filozofskih diskurzov sčasoma pripeljeta do njegovih manj zaželenih učinkov. Najbolj natančno jih opisuje pojem disociacije, ki zaznamuje skrajno stopnjo vseh procesov diferenciranja: razlike tiho in neopazno preidejo v ločitve. Če so razlike med seboj vselej povezane z vzajemnimi procesi in odnosi primerjav in legitimacij – ker se vsebinsko profilirajo samo skozi razmerje do tistega, od česar se razlikujejo ter na ta način vzdržujejo določeno formo dialoščnosti – pa ločenih elementov, struktur ali sistemov ne povezuje ničesar več. Opisani proces je seveda značilen tudi za razumevanje takratnih političnih usmeritev. Namesto, da bi različni filozofski in politični diskurzi ohranjali dialog in v dobro celotne družbe krepili njeno bogastvo raznovrstnosti ter na tej podlagi iskali višje forme povezav in enotnosti, smo se znašli v avtistični situaciji filozofskih in političnih monologov, ki so bili v najboljšem primeru razumljivi le samim sebi, družbene koristi od njih pa končno ni imel nihče. To je okviren in seveda tudi nekoliko poenostavljen opis razmer, v katerih sem prevzel funkcijo predsednika SFD in kot sem te razmere takrat osebno razumel.

:2006

Izhajajoč iz opisanega stanja in njegovega razumevanja smo pristopili k oblikovanju programske zasnove simpozija SFD in ga načrtovali za jesen leta 2006. Naslov simpozija se je glasil: *Filozofija in izzivi slovenske družbe*. Zdelo se mi je, da je s tako formulirano temo mogoče ubiti dve muhi na en mah: prvič, pokazati kako lahko filozofija kot ključni dejavnik kritičnega mišljenja v družbi tvorno pripomore k razumevanju, in posledično tudi preseganju, številnih družbenih anomalij, ki jih je na prvi naplavilo 15-letno poosamosvojitveno obdobje, in, drugič, za isto filozofsko mizo povezati vse relevantne filozofske diskurze v Sloveniji, ki do tedaj med seboj praktično niso imeli omembe vrednih stikov, ter vzpostaviti platformo bodoče dialoščnosti.

Načrtovani simpozij smo izpeljali 30. novembra 2006 v dvorani Ivana Hribarja Univerze v Ljubljani. Programski odbor so sestavljali Branko Klun, Luka Omladič in Borut Ošljaj (predsednik), organizacijski odbor pa Cvetka Hedžet Tóth (predsednica), Janko Lozar in Božidar Škvarč. Na naše vabilo se je z referati odzvalo dvanajst oseb (ena filozofinja in enajst filozofov): Cvetka Hedžet Tóth (*Odgovornost filozofije – uveljavljanje etike*), Andrej Ule (*Družba znanosti in racionalnost*), Janez Juhant (*"Primum vivere dein philosophari" oziroma nemoč filozofije nad praktičnim*), Vojko Strahovnik (*Moralna teorija in intuicije*), Igor Pribac (*Pomen prevajanja humanističnih in družboslovnih besedil v slovenski jezik*), Boris Vezjak (*Filozofija in sproščena Slovenija*), Darko Štrajn (*Neizogibnost političnega – filozofija in svoboda*), Branko

Klun (*Postmoderna filozofija in religija*), Zdenko Kodelja (*Problemi vzgoje v obdobju pluralizma vrednot*), Janez Vodičar (*Pouk filozofije v gimnaziji kot prispevek k državljanski vzgoji mladih*), Janez Krek (*Neoliberalizem v šolstvu: znanje, vzgoja in šolske reforme*) in Borut Ošljaj (*Za kulturo dialoga – Filozofija in slovenska ideološka bipolarnost*). Že iz števila in imen sodelujočih je razvidno, da namen simpozija ni bil v celoti izpolnjen, predvsem zato ne, ker se na naša vabila niso odzvali predstavniki dveh takrat najpomembnejših filozofskih šol pri nas, psihoanalitiki in fenomenologi. Večina njih pravzaprav niti odgovorila ni; kar nedvomno kaže, da za tak dialog v ponujenem okviru niso imeli posebnega interesa. Gotovo pa je pohvalno to, da so se vabilu odzvali nekateri liberalno usmerjeni filozofi na eni, katoliško usmerjeni ali vsaj na Teološki fakulteti delujoči filozofi na drugi, in vsi tisti, ki so ideološko neopredeljeni ali vsaj manj jasno opredeljeni na tretji strani.

Namen in cilj simpozija *Filozofija in izzivi slovenske družbe* sta bila v vabilu k sodelovanju formulirana na način, ki ostaja aktualen v daljšem časovnem obdobju; rekel bi, da tudi danes. Tekst povzemam v celoti:

»V čedalje bolj zaostrenih političnih, socialnih, gospodarskih, ekoloških, ideoloških, svetovnonazorskih in religioznih razmerah se radikalno zastavlja vprašanje vloge in pomena filozofije v sodobni družbi, še zlasti, ker filozofija samo sebe nenehno predstavlja kot najvišjo obliko kritične misli. Vsak čas in prostor od nje terjata, da na novo verificira svoj splošni in posebni družbeni položaj ter pri tem zavzame zanj prepoznavno vlogo protagonista kritičnega dialoga. Osrednji namen simpozija se osredotoča na razmerje filozofije in slovenske družbe, ki jo bolj kot kadar koli prej zaznamuje kulturna dezorientacija in razklanost glede vrednostnih, socialnih, političnih in ideoloških vprašanj. Vsesplošna bipolarnost slovenske družbe sama na sebi – zlasti če jo primerjamo z dogajanjem v drugih državah – morda niti ni posebno problematična, zaskrbljujoča pa postane takrat, ko je ne spremlja kultura dialoga v njenem odprtem ter kritičnem soočanju in mišljenju razlik; in prav odsotnost slednje najbolj eklatantno opredeljuje slovensko resničnost. Če je katera oblika vednosti posebej poklicana, da gradi kulturo kritičnega dialoga, potem je to v prvi vrsti prav gotovo filozofija. Simpozij iz različnih filozofskih zornih kotov odgovarja na naslednje okvirne izzive:

- 1) Ali lahko filozofija prispeva k razvoju slovenske družbe?
- 2) Na kakšen način naj se vključi v razreševanje njenih antinomij?
- 3) Politizacija in ideologizacija versus etizacija in humanizacija družbe (družba in etos).
- 4) Problem dialoga znotraj medkulturnih in notranje- oz. intrakulturnih diferenc
- 5) Vzgoja in vrednotni vakuum
- 6) Slovenija in globalizacija

Ob vsem tem pa pogovor o problemih, ki preraščajo posamezne disciplinarne usmeritve, hkrati ponuja tudi plodno polje po eni strani za preverjanje praktične razsežnosti in odgovornosti posameznih filozofskih diskurzov in po drugi strani za možno oživitev notranje-filozofskega sodelovanja, ki je od osamosvojitve naprej pousem zastal.«

Razprave med posameznimi prispevki in na koncu simpozija so pokazale, da kljub očitnim razlikam med posameznimi filozofskimi pristopi in vrednotenji družbenih razmer, so vsi sodelujoči delili prepričanje, da mora akademska filozofija odločneje vstopiti v turbulentnost javnega življenja in s svoje strani prevzeti odgovornost pri kritičnem osveščanju, pri razumevanju aktualnih družbenih razmer in deloma tudi pri reševanju nakopičenih problemov. Večje težave so se, po pričakovanju, pokazale ob temi dialoški. Četudi ta morda na samem simpoziju ni povsem ustrezal idealom kulture dialoga in razen zgornjega soglasja ni prinesel konstruktivnejših skupnih uvidov in izraženih interesov po nadaljevanju, pa je do dialoga oz. skromneje rečeno pogovora vendarle prišlo, ker je – kot kaže – nedvomno obstajala skupna pripravljenost zanj. Za začetek to gotovo ni bilo slabo. Tudi mediji so o dogodku poročali z naklonjenostjo, prispevki pa so bili eno leto kasneje objavljeni v tematskem bloku revije *Anthropos* (1-2, 2007).

Glede drugih dejavnosti SFD v letu 2006 kaže omeniti, da smo se prijavi na dva razpisa (ARRS) za organizacijo mednarodnih znanstvenih srečanj: *Religije in (ne) humano* (dogodek naj bi v sodelovanju z Univerzo v Bochumu predvidoma potekal v Ljubljani, v začetku oktobra 2007) in *Filozofija mojega podjetja* (predvidoma v Ljubljani v septembru 2007). Društvo je prav tako tudi prenovilo in preneslo svojo spletno stran na ARNES-ov strežnik ter pridobilo nov e-mail naslov. Ker smo se, tako kot v vseh mandatih, tudi mi ubadali s finančnimi težavami, smo, z željo po racionalizaciji stroškov poslovanja, zamenjali računovodkinjo.

:2007

Od izpeljanih dogodkov v letu 2007 si posebno pozornost zasluži pričetek obeleževanja svetovnega dneva filozofije, ki od takrat naprej v slovenskem prostoru neprekinjeno poteka že trinajst let. Zgodaj spomladi me je po telefonu poklical Darko Štrajn, s katerim sva vzpostavila strokovno konstruktiven odnos že na jesenskem simpoziju SFD, in predlagal srečanje. Povabilo sem z veseljem sprejel in že kmalu mi je v osebnem pogovoru predstavil projekt obeleževanja svetovnega dneva filozofije, ki ga takrat še nisem poznal in ki v okviru UNESCO in na njegovo pobudo poteka od leta 2002 naprej. Za svetovni dan filozofije je UNESCO izbral tretji četrtek v novembru. Izhajajoč iz omenjenega globalnega okvira je Štrajn predlagal tesnejše sodelovanje SFD in Nacionalne komisije za UNESCO, katere aktivni član je bil, z namenom, da bi tudi v Sloveniji organizirali in primerno obeležili svetovni dan filozofije. Moram priznati, da sem idejo sprejel z veliko mero naklonjenosti, saj je šlo za pobudo projekta, katerega nameni so se odlično ujemali in dopolnjevali z naborom tistih, ki smo jih pri SFD postavili v ospredje našega delovanja v mandatu 2006–2008. Oba sva se strinjala, da gre za priložnost, ki je filozofija, ki želi javnost odločneje opozoriti nase in na svojo ključno vlogo pri sooblikovanju kritične in humane družbe, ne sme zamuditi. Po nekaj usklajevanjih smo spomladi naredili prve korake in vsebinske osnutke, kako to priložnost izkoristiti za »invazijo« filo-

zofije na javni prostor ter na ta način s skupnimi močmi še opazneje nadaljevati projekt dejavnjšega umeščanja filozofije v družbo. Poleg naju s kolegom Štrajnom sta pri tem izdatneje pomagala tudi Janko Lozar in Božidar Škvarč. Za orientacijo, v katero smer so šla naša razmišljanja in predlogi, prilagam vsebino poziva k sodelovanju, ki je za izvedbo dogodka predlagal tri kontroverzne in za sodobno filozofijo vse prej kot običajne prostore:

Svetovni dan filozofije; Ljubljana, 16. november 2007

Na pobudo Nacionalne komisije za UNESCO in v sodelovanju z njo, se je Slovensko filozofsko društvo odločilo, da letos prvič tudi v Sloveniji primerno obeležimo ta dan. Dejstvo, da je filozofija pod okriljem UNESCA dobila svoj lastni svetovni dan, jasno nakazuje njen svetovni pomen. Ustrezna obeležitev tega dneva tako pravzaprav zahteva, da vstopimo v svet, med ljudi oz. na trg in razstavimo verigo njenih možnih pomenov.

Njeno samopredstavitev smo si zamislili kot obliko odprtega filozofskega foruma, ki bo predvidoma potekal na treh različnih lokacijah, ki vsaka zase v grobem tudi že določa razpon tematskih okvirov:

1) v City Parku

2) na Metelkovi

3) v frančiškanski cerkvi na Prešernovem trgu

Osrednji namen ustopa filozofije na trg, ali bolje vrnitve na prizorišče njenega rojstva, se skriva v poskusu, da bi filozofijo kot polje kritičnega dialoga in razmisleka približali javnemu prostoru in v njem kultivirali občutek za avtoriteto argumenta. Vsak filozof, ki ga s tem dopisom vljudno vabimo, da se odzove našemu vabilu, se lahko po lastni presoji odloči za eno od možnih prizorišč in tam popolnoma avtonomno, glede na svoje lastne strokovne preference, želje in nagibe, predstavi določeno temo ali problem, za katerega osebno meni, da bi lahko nagovoril naključne mimoidoče kot tudi tiste, ki se bodo prireditve udeležili načrtno (celoten projekt želimo namreč na ustrezen način predhodno napovedati v medijih). Lahko se odločite za klasično predavanje (dolžina bo odvisna od števila prijavljenih za določeno lokacijo) ali za iskanje dialoga s slušatelji. Prav tako je možno, da več filozofov skupaj organizira debatni klub, znotraj katerega lahko, pred občinstvom in z njim, obravnavajo določeno aktualno, provokativno oz. v vsakem primeru za širši krog zanimivo temo ali problem. V City parku pridejo v poštev predvsem teme, ki bi obravnavale probleme potrošništva, storilnosti, odtujenosti, zabave v vseh njihovih patoloških in terapevtskih kontekstih, skratka filozofija življenja v najširšem smislu. V frančiškanski cerkvi bi bila zadeva nekoliko bolj celostno oz. ontološko zastavljena (človek, svet, narava, kozmos, bog, smisel, resnica, etika ipd.), medtem ko bi na Metelkovi v ospredje postavili problem enakopravnosti spolov (zato posebej pozivamo vse tiste, ki jim je ta tema blizu, da se odzovejo vabilu), poleg tega pa bi nekaj prostora prihranili tudi za ostala področja, kot so filozofija znanosti, socialna in politična filozofija, estetika ipd.

Programski osnutek, ki je pred vami, ni dokončen in to tudi ne želi biti, zato bomo veseli tudi vaših pobud in jih skušali skupaj uresničiti.

V upanju, da vas filozofija nagovarja tudi v njeni možni svetni širini in ne le kot zaprti akademski diskurz, vas lepo pozdravljamo in se veselimo vaših prijav.

Kljub pogumnemu, morda tudi nekoliko naivnemu načrtu, dejansko pa verjetno prav zaradi tega, je prvi osnutek projekta padel v vodo. Zapletlo se je predvsem v pogovorih s frančiškani, ki naši ideji niso bili posebej naklonjeni, zlasti seveda ne temu, da bi filozofi zasedli prižnico in iz nje nagovarjali tako verujoče kot »neverujoče« z vsebinami, ki ne bi bile nujno usklajene s frančiškanskimi pričakovanji in standardi posvečenosti božjega hrama. Ker se je, po prvotno pozitivnem odzivu vodstva *City parka*, končno zapletlo tudi tam, smo bili prisiljeni prvi in najizzivalnejši scenarij obeležitve svetovnega dneva filozofije opustiti in na njegovo mesto postaviti preizkušeno formulo okrogle mize v osrednjem hramu slovenske kulture, v Cankarjevem domu (CD). Prvi dogodek svetovnega dneva filozofije pri nas je tako potekal v CD, v petek, 16. novembra, in sicer na aktualno in široko temo *Filozofija v dobi globalizacije* (datum izvedbe dogodka smo zaradi pragmatičnih razlogov iz četrтка, 15. novembra, prestavili na petek, 16. novembra). Na njem so sodelovali: Marjutka Hafner (takrat generalna sekretarka slovenske nacionalne komisije za UNESCO), Darko Štrajn (Pedagoški inštitut Ljubljana; predsednik odbora za družboslovje in humanistiko pri slovenski nacionalni komisiji za UNESCO), Marjan Šimenc (FF Ljubljana, Gimnazija Bežigrad), Bojan Žalec (TF Ljubljana), Aleš Bunta (Filozofski inštitut SAZU, Ljubljana), Boris Vezjak (FF Maribor), Ernest Ženko (Fakulteta za humanistične študije Koper), Dean Komel (FF Ljubljana), Pavel Koltaj (postdiplomski študent na FF Ljubljana) in Borut Ošljaj (predsednik SFD, FF Ljubljana).

Kot kaže spisek sodelujočih, smo k besedi povabili filozofe iz različnih slovenskih krajev in institucij, hkrati pa dali priložnost tudi študirajočim filozofom. Če odmislimo izstopajočo odsotnost predstavnice ženskega spola, nam je to razmeroma dobro uspelo. Da je šlo za poseben in v ožji filozofski kot tudi širši družbeni javnosti zelo dobro sprejet dogodek, dokazuje tudi precejšnji interes medijev (*STA*, *Dnevnik*), predvsem pa dejstvo, da je obeleževanje svetovnega dneva filozofije od takrat postal tradicionalni dogodek, ki je z leti postajal čedalje bolj množičen in dopolnjevan s številnimi spremljevalnimi dogodki; pozneje tudi na različnih koncih Slovenije. V kar nekaj zaporednih letih je bil ohranjen tako koncept iz leta 2007 kot tudi mesto dogodka, Cankarjev dom.¹

¹ Pred dvema letoma je bila kronologiji izvedenih dogodkov posvečena celo pregledna monografija z naslovom *Svetovni dan filozofije – Filozofsko mišljenje v praksi* (uredila Marjan Šimenc in Boris Vezjak, Ljubljana 2018). Žal pa sta urednika, iz meni neznanega razloga, pri zasnovi kronologije brez pojasnila povsem zaobšla pionirski dogodek iz leta 2007, na katerem sta mimogrede oba tudi tvorno sodelovala, in formalno na mesto tega za začetek tradicije razglasila obeležitev svetovnega dneva filozofije v letu 2008. Podobno, le da na vsebinski ravni, je v svojem uvodniku pod naslovom *Zakaj Unescov svetovni dan filozofije?* prvi dogodek prezrl tudi Darko Štrajn, čeprav je bil kot glavni pobudnik ves čas med najaktivnejšimi že leta 2007 (*Svetovni dan filozofije. Filozofsko mišljenje v praksi*, Ljubljana 2018, str. 12).

Naj na kratko izpostavim še nekaj drugih dogodkov in zanimivosti iz leta 2007. Oblikovana je bila prva spletna stran časopisa *Anthropos*, katerega izdajatelj je, poleg Društva psihologov Slovenije, tudi Slovensko filozofsko društvo. Ob pomoči Janka Lozarja je levji delež opravil tajnik društva *SFD*, Božidar Škvarč; spletna stran pa je svojemu namenu služila vse do pred kratkim, ko je bila posodobljena in prilagojena novim potrebam in tehnično-programskim zmožnostim. V zvezi s časopisom *Anthropos* kaže omeniti tudi to, da smo se pod koordinativstvom Janka Lozarja lotili tudi spremembe njegove grafične podobe. V prvi številki s spremenjeno oz. pomlajeno podobo je leta 2007 izšel tudi tematski blok, ki je bil posvečen našemu simpoziju iz leta 2006. Na ta na način smo najprimerneje tudi na vsebinski ravni obeležili prenovljeno zunanost ter načrtovano vstopili v dolgoročneje zastavljeni projekt vsebinske prenove ter posledično večje strokovne in znanstvene profiliranosti ter prepoznavnosti revije znotraj slovenske humanistične periodike. Predvidena izvedba mednarodnega simpozija *Religije in (ne)humano*, ki smo ga pripravljali v sodelovanju z Univerzo iz Bochuma (*Ruhr Universität*), je bila zaradi premalo zbranih finančnih sredstev s strani nemškega partnerja (naša stran je bila na razpisu ARRS formalno uspešna; finančno nekoliko manj) žal prestavljena na leto 2008, takrat pa tudi dokončno odpovedana. Posebej pa moram omeniti tudi to, da smo v okviru *SFD* z namenom oživitve oz. pomladitve naše dejavnosti ustanovili tudi njegovo študentsko sekcijo (njen prvi predstavnik v upravnem odboru je bil Pavel Koltaj). Prijava na razpis za organizacijo simpozija *Filozofija mojega podjetja*, ki jo je vsebinsko zasnoval in koordiniral prav Pavel Koltaj, je bila žal neuspešna. Vsekakor odlična ideja, s katero smo želeli filozofijo opazneje povezati s, v tistem času, hitro rastočo kulturo podjetništva, je bila preslabo razumljena in v očeh takratnih finančarjev verjetno preveč nenavadna. V letu 2007 se je društvo še zadnjič v času mojega mandata prijavilo na razpis ARRS, in sicer za organizacijo mednarodnega znanstvenega srečanja na temo *Bioetika*, s čimer smo orali ledino tudi na tem, danes verjetno ključnem, etičnem področju. Razpis je bil uspešen, dogodek, ki sem ga vodil skupaj z mojim naslednikom na mestu predsednika *SFD*, Lukom Omladičem, pa izpeljan leta 2008 v Cankarjevem domu; torej že v času Omladičevega mandata.

Za zaključek: Če nič drugega, so specifična prizadevanja *SFD* iz časa 2006–2008 – specifična, če jih seveda primerjamo s predhodnimi obdobji – morda pomenila pomembno spodbudo slovenski filozofiji, da odločneje vstopi v javni prostor in se pri tem z uporabo njenega temeljnega orodja, kritičnega mišljenja, dejavneje vključi v osvetljevanje in razreševanje njegovih temeljnih dilem in aktualnih problemov. Če upoštevamo, da je filozofija danes v slovenski družbi bolj opazna in trdneje zasidrana kot pred petnajstimi leti – in to ne le po zaslugi Slavoj Žižka, ki je za to, kot posameznik gotovo storil največ – in, da je hkrati tudi stopnja dialoščnosti, četudi je ta še vedno daleč od zaželene, vendarle višja kot v preteklosti, potem verjetno ne bom pretiraval, če obdobje 2006–2008 ocenim za uspešno in v določenem smislu morda tudi prelomno. Onstran ideoloških okopov, naslanjajoč se na entuziazem in željo po kritičnosti, konstruktivnosti in aktualnosti, smo načrtovali in udeleževali

postopno vračanje filozofije v družbo – torej tja, od koder izvorno izhaja. Dela in izzivov za prihajajoče mandate in nove predsednike pa je kljub temu seveda ostalo še precej. Nenazadnje bi bilo nekritično in neobjektivno trditi, da smo naše cilje in namene uresničili. Gotovo pa smo, po daljšem obdobju ravnodušnosti do konkretnih družbenih vprašanj, stopili na relativno novo pot in predlagali njeno možno smer; ne kljub prislovični nekritičnosti in ideološki pregretosti našega javnega prostora, temveč prav zaradi njiju.

dr. Borut Ošljaj